

**ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНЕ ПОЛЕ КОМП'ЮТЕРНОГО СЛЕНГУ
(на матеріалі російськомовних сайтів)**

Широких Ольга Володимирівна

викл.

Горлівський державний педагогічний інститут іноземних мов

У статті розглядаються польові моделі лексичної системи комп'ютерного сленгу. Матеріалом дослідження стали лексичні одиниці, вживані на молодіжних сайтах. Визначаються основні ознаки лінгвістичного угруповання номінативних одиниць.

Ключові слова: комп'ютерні технології, Інтернет, комп'ютерний сленг, лексико-семантичне поле, лінгвальна та онтологічна картини світу.

Наприкінці ХХ століття під час дослідження системних відносин між лексичними одиницями різного типу були запропоновані різноманітні теоретичні концепції, застосовувались різні методологічні підходи. Одним із найефективніших способів класифікації лексичного складу мови більшість лінгвістів вважає виділення у лексичній групі різних словесних груп і на підставі цього – представлення лексики мови у вигляді системи.

Актуальність проблеми полягає у складності лексичної системи, що стало причиною створення багатьох її моделей. Визначаючи можливість побудови різних моделей лексичної системи, констатуємо, що вони можуть доповнювати одна одну, а це сприятиме адекватному відображенню лексичного складу мови.

Мета роботи – розглянути польову модель лексичної системи комп'ютерного сленгу як систему лексико-семантичних полів (надалі – ЛСП).

Для досягнення поставленої мети передбачається розв'язання наступних **задач**: визначити термін "лексико-семантичне поле", виокремити основні групи ЛСП комп'ютерного сленгу.

Для того необхідно, перш за все, надати визначення основних понять лексичної семантики.

Лексична семантика вивчає лексичне (предметне) значення, тобто те, що характеризує певну мовну одиницю в усій системі її форм. Вивчення значення в лексичній семантиці може вестися у двох основних напрямках: або від форми слова до його значення (змісту), або у зворотному напрямку. Згідно з цим виділяються два взаємопов'язаних і протилежних за своєю направленістю аспекти семантики: семасіологія та ономасіологія.

У пропонованій статті ми беремо за робоче визначення О.О. Селіванової, згідно з яким лексико-семантичне поле – парадигматичне об'єднання лексичних одиниць певної частини мови, яке формується на підставі спільності інтегрального компонента значення (архісеми) [Селіванова 2006, 281–282]. Структура **лексико-семантичного** поля має центр і периферію. До центру ЛСП входять найуживаніші слова з яскраво вираженим інтегральним значенням, периферія характеризується значно меншою частотністю вживання, стилістичною забарвленістю значення.

Лексичне поле ілюструє системність лексичного рівня мови за рахунок зв'язків з іншими лексичними полями, зумовлених універсаліями (наприклад, зв'язок полів

часу та простору), специфікою етносвідомості, відтвореною в метафоричних зближеннях значень різних слів (наприклад, соматичне лексичне поле постачає власні знаки до полів простору, артефактів, поле простору пов'язане з полем оцінки тощо), і багатозначністю лексем [Селіванова 2006, 230].

Як зазначає В. І. Теркулов, "велика кількість випадків провокування мовними сутностями невірної оцінки ситуації є основою для твердження про репрезентацію в семантичній структурі мови двох світів – онтологічного, референтного, тобто світу немовних сутностей та подій, що протоколюються у мові, та лінгвального, тобто світа, що створений мовою. Іншими словами, в моїй концепції не мова визначає мислення, а світ, створений мовою, є світом нашого людського існування. Наша поведінка зумовлена законами цього світу, хоча і має, водночас, онтологічні рамки" [Теркулов 2010, 28] (тут і далі переклад наш – О.Ш.).

Важливим є і той факт, що на перетині цих світів існує людина як особистість. Як пише Б. М. Гаспаров, "мовленнєве існування особистості являє собою процес, який існує протягом всього життя цієї особистості та взаємодіє з мовою. В цьому процесі мова виступає одночасно як об'єкт, над яким той, хто говорить, постійно працює, приладує її до задач, що виникають в життєвому досвіді особистості, та як середовище, в яке цей досвід поглиблений та в оточенні якого це відбувається" [Гаспаров 1996, 6].

Різниця між лінгвальним та онтологічним світами в певному сенсі є проєкцією на мовну та мовленнєву діяльність суб'єкта двох аспектів номінативної функції – саме номінативного, що виражає прагнення мови адекватно відобразити немовну, онтологічну реальність, та перформативного, що, а свою чергу, являє реальне втілення номінативних інтенцій суб'єкта-номінанта в світі лінгвальних сутностей. Суб'єкт, намагаючись позначити онтологічний світ, насправді створює нову – лінгвальну – дійсність, яка підпорядковується законам суб'єкта, стереотипам, які відображають моделі перетворення немовного світу в мовний крізь призму лінгвальної компетенції номінанта.

Вищезазначене дає підставу внести деякі корективи в схему номінації. Якщо раніше за основу бралася дихотомія "реальність → мова", то тепер нами пропонується трихотомія "онтологічна реальність → мова → лінгвальна реальність". Зазначимо, що остання й є конструктором буття.

Визначимо поняття концепт як мовну даність, яка може бути осмислена та розкрита при зверненні до мовних форм його маніфестації при вивченні моделей номінації, що закладені у концепт. Схему співвідношення онтологічного та лінгвального світів можна представити у вигляді трьох кореляцій – баланс між реальністю та її мовної інтерпретації, перформативний тиск такої інтерпретації та розрив між немовною та мовною реальністю. Відповідно до цього виділяються три типи концептів – номінативний, перформативний та поетичний [Теркулов 2010, 29].

Наведемо приклади деяких ЛСП у слензі. До них відносимо наступні об'єднання.

1. Назви комп'ютерної техніки, операційних систем, програм:

- ... *знаете что такое линукс?*

Лінукс (від англ. Linux, також відомий, як GNU/Linux) – загальна назва UNIX – подібних операційних систем на основі однойменного ядра. Це один із найвидат-

ніших прикладів розробки з відкритими джерельними кодами Microsoft Windows – MacOS X.

- шум *кулера* – тишина *современного дома* :)

Кулер (англ. cooler – охладитель) – сленгове комп'ютерна назва пристроя – сукупність вентилятора та радіатора, що встановлений на електронних компонентах комп'ютера з підвищеним тепловиділенням. Зазначене слово знаходиться у центрі ЛСП.

2. Назва користувачів комп'ютерної техніки:

- ... *третья* – *выключение сервера админа из розетки и хэппи-енд*.

У мові молоді існує посада працівника, обов'язки якого передбачають забезпечення роботи комп'ютерної техніки – *системний адміністратор*, що походить від англ. system administrator. Периферичні поняття цієї посади *адміністратор*, *сисадмін*, *адмін*.

• *ну мне неудобно перед Superfriday, но, если есть желание у форумчан, то с удовольствием могу поработать его замом*).

Форум – учасник форуму – той, хто часто буває на форумі – форумчанин.

- *простите ламера, а 8 метров в байтах сколько?*

На комп'ютерному слензі *ламер* називають людину, що погано уміє поводитися з комп'ютером нездібного або принципово не бажаючого добре освоїти роботу на комп'ютері, слово англійського походження та позначає покалічений, кульгавий. Існує ще ряд синонімів таких як *чайник*, *ламот*.

• *По моему звание модератора это не только веселье и глумление на юзверьями, но и ответственность*.

Модератор від латин. Moderare "стримую" – користувач, який має широкі права порівняно з іншими користувачами Інтернету.

• *– и зачем я только только на собеседовании, после вопроса про последние достижения ляпнул мол, "Цлк25 героик в 18 рыл прошли"*

– *кадровик так на меня посмотрел*

– *сказал, что вряд ли они смогут со мной сотрудничать*

– *видимо он линейщик!*

Існує віртуальна гра, що має назву Lineage II, люди, які грають в неї називаються *линейщиками*. Було встановлено, що людина, яка грає в вищезазначену гру більш ніж півроку поступово деградує аж до повної самопізнання. Таким чином слово *линейщик* має негативне значення.

3. Назва процесів, які відбуваються під час використання комп'ютерної техніки:

- *как же нам не веселиться и не юзать интернет*.

Від англ. use "використовувати" з виживанням російського суфікса -ать, для позначення, що дія відбулась в інфінітиві.

- *– усилием воли оставил печатать принтер =)))*

– *джыдай*

– *ыгы*

– *сам удивился*

– *у хорошего джедая меч светится синим, а у плохого – красным*

– *а у миня глючит*.

Глючити – працювати з помилками (стосовно комп'ютера, операційної системи, програми) – глюк – помилка в програмі, що викликана невірним кодом або сторонніми програмами.

- ... в светлое время суток любят **таймаутиться**. размножаются только в щмпейшной среде.

В перекладі to time out, означає час закінчився, тобто виділений нас на роботу завершився і можна відпочивати або розважатися чи то не займатися справами. Інколи цей вираз може мати значення бути поза грою, тобто програти. В такому випадку фраза таймаутиться буде сприйматися через призму лінгвального світу.

- ...– Раньше выходишь из подъезда, а на асфальте надпись красуется: "Света, я тебя люблю!"

...–А сейчас: "Лёха, мы тебя забанили!!!"

Новотвір, що дуже активно вживається на форумах – бан, банити, забанений, означає позбавлення користувача права писати у форумі (або навіть і читати). Фактично означає "вигнання". В наведеному прикладі використане дієслово минулого часу.

4. Назва структур комп'ютерних мереж

- на шаровому хостингу?

Хостинг (від. англ. hosting послуга, що надає дисковий простір для розміщення фізичної інформації на сервері) – послуга розміщення файлів сайту на сервері – надання місця для поштової кореспонденції – підтримка функціонування відповідних сервісів.

- По теории вероятностей? Легко. Высылаю всем желающим. Киньте только в личном сообщении свой **e-адрес**.

Від англ. e-mail, або email, скорочення від electronic mail – популярний сервіс в Інтернеті, що робить можливим обмін даними будь-якого змісту (текстові документи, аудіо-відео файли, архіви, програми). Це словосполучення і буде стояти у центрі, на периферії будуть знаходитися наступні синоніми електрона адреса, електронна пошта, електрона скринька, e-адреса, e-мейл, мейл, емеля, емьло, мьльница.

- Одна из голосовалок вкантагте:

Чего больше всего хочется осенью?

– Витаминов

97 (6.6%)

– Лета

250 (16.9%)

– Убивать

466 (31.5%)

- – В сети вон чего нашла: "С давних пор на Руси богатые купцы и бояре носили шубы из кротов. На пошив одной уходило примерно пять тысяч шкур, но зато в такой шубе можно было хоть в луже валяться – к кротовьему меху грязь не пристает".

– Убить пять тысяч кротов, чтобы можно было падать в шубе в лужу. Вот это **квест!**

Квесты (від англ. question "питання") – це різновид ігор, сутністю яких є відповіді на питання, задля подальшого проходження на складніший рівень.

У зв'язку з вищезазначеним слід відмітити, що в інтернет-комунікації формуються трохи інші параметри нормотворчості, ніж у традиційному спілкуванні. Цей феномен зумовлений іншими співвідношеннями усного та писемного мовлення, виникненням нового типу мови, до якого може біти віднесена мова Мережі внаслідок її поліпарадигмальності, функціональної динамічності, нових тенденцій у комунікативно-прагматичній організації.

Проблема впливу глобальної Мережі на літературну мову, її норми, досліджується в різних аспектах лінгвістики, прагматики, когнітології, соціолінгвістики. Норми, що формуються в інтернет-співтовариствах, варіативні та функціонально динамічні.

Перспективою дослідження є вивчення польових моделей лексичної системи, яка використовується на молодіжних сайтах, крізь призму онтологічної реальності, мови та лінгвальної реальності.

В статье рассматривается полевая модель лексической системы компьютерного сленга с проецированием на онтологический и лингвальный миры. Материалом исследования стали лексические единицы, которые используются на молодежных сайтах. Определяются основные признаки лингвистических групп номинативных единиц.

Ключевые слова: компьютерные технологии, Интернет, компьютерный сленг, лексико-семантическое поле, лингвальная и онтологическая картины мира.

The article considers the model of the computer slang lexical system while covering ontological and lingual worlds. Lexical units used on the youth websites suggested the research material. Fundamental features of linguistic groups of nominative units are defined.

Key words: computer technologies, the Internet, the computer slang, lexic-semantic field, lingual and ontological models of the world.

Література:

1. *Гаспаров Б. М.* Язык, память, образ. Лингвистика языкового существования / Б. М. Гаспаров. – М.: Новое литературное обозрение, 1996. – 352 с.
2. *Каноник Н. П.* Польова взаємодія як один із видів мовної взаємодії / Н. П. Каноник // Науковий вісник Волинського державного університету імені Лесі Українки: Лексична семантика. 2007. – №3. – С. 219–222.
3. *Компанцева Л. Ф.* Інтернет-лінгвістика: Підручник / Л. Ф.Компанцева. – К.: Науко.-вид. відділ НА СБ України, 2009. – 275 с.
4. *Селіванова О. О.* Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: Підручник / О. О. Селіванова. – Полтава: Довкілля – К., 2008. – 712 с.
5. *Селіванова О. О.* Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія / О. О. Селіванова. – Полтава: Довкілля – К., 2006. – 716 с.
6. *Теркулов В. И.* Номинатема: опыт определения и описания / В. И. Теркулов / научн. редактор М. В. Пименова. – Горловка: ГТПИИЯ, 2010. – 228 с.
7. <http://bash.org.ru>.
8. <http://liknep.com.ua/viewtopic.php?p=1180>.